

Innhold

Forord	7
Kapittel 1 Økonomistyring	9
Kapittel 3 Kostnadsestimering	11
Kapittel 4 Driftsbudsjettering og driftsregnskapet basert på normalkalkulasjon	17
Kapittel 5 Driftsbudsjettering basert på kostnadsstandarder	40
Kapittel 6 Standardkostregnskapet	45
Kapittel 7 Standardkostregnskapet - drifts- og resultatoppfølging	63
Kapittel 8 Just in Time og beholdningskontroll	79
Kapittel 9 Aktivitetsbasert kalkulasjon (ABC) – begreper og prinsipper	86
Kapittel 10 Lønnsomhetsanalyser – anvendelser av ABC	98
Kapittel 11 Relevante kostnader og beslutningsproblemer	104
Kapittel 12 Prissetting	115
Kapittel 13 Budsjettene	124
Kapittel 14 Fastsettelse av budsjettmål	130
Kapittel 15 Budsjettering av inntekter, kostnader og resultat	133
Kapittel 16 Likviditetsbudsjettering	146
Kapittel 17 Balansebudsjett	157
Kapittel 18 Ansvarsheter og effektivitet	167
Kapittel 19 Styring, oppfølging og kontroll	177

Løsningsforslag

Kapittel 1	189
Kapittel 3	190
Kapittel 4	194
Kapittel 5	206
Kapittel 6	209
Kapittel 7	215
Kapittel 8	227
Kapittel 9	230
Kapittel 10	238
Kapittel 11	242
Kapittel 12	248
Kapittel 13	254
Kapittel 14	256
Kapittel 15	261
Kapittel 16	271
Kapittel 17	281
Kapittel 18	286
Kapittel 19	291
Skjema til oppgaveløsning	295

Forord

Denne 6. utgaven av oppgavesamlingen er utarbeidet for læreboken *Økonomistyring 2* (tidligere *Driftsregnskap og budsjettering*). Oppgavesamlingen er grundig revidert sammen med hovedboken. Ny skattesats på 27 % er bl.a. lagt inn der hvor det er relevant. De fleste av de tidligere oppgavene er beholdt, men denne nye utgaven inneholder også flere nye oppgaver. Morten Helbæk, dosent ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, har fra denne utgaven gått inn som medforfatter og har bidratt med nye oppgaver.

Det er utarbeidet løsningsforslag til samtlige oppgaver. Til hvert kapittel er det 2–3 oppgaver uten løsningsforslag, men disse disponeres av faglærer. Løsningsforslagene er grundige og forklarende, og oppgaveløsning vil være velegnet til selvstudium. Det er også utarbeidet Excel-løsninger for de oppgavene der det er naturlig. Disse er tilgjengelig på bokens hjemmeside.

Fra 1. utgaven av har flere bidratt med god hjelp til oppgavene. I driftsregnskapsdelen har førsteamanuensis Harald Olsen bidratt med mange av normalkostoppgavene. Førsteamanuensis Morten Kringstad, Handelshøyskolen i Trondheim, har bidratt med mange standardkostoppgaver, mens de tidligere kollegaene førstelektor Sigurd Köber og førsteamanuensis Jan Velvin har bidratt med enkeltoppgaver til flere kapitler. En tidligere student, siviløkonom NHH Bjørn Lislien, har også bidratt med oppgaver. I den 4. og 5. utgaven var siviløkonom/MBA Jan Erik Hoff medforfatter og bidro med mange oppgaver med et humoristisk innslag. I budsjettkapitlene har vi også fått anledning til å benytte noen oppgaver utarbeidet av tidligere høgskolelektor Bjarne Fossheim, Handelshøyskolen ved Universitetet i Tromsø. En hjertelig takk til dere alle.

Boken har egen internettside: www.nettressurser.no/hoff. På de passordbelagte sidene (brukeravn og passord oppgis av faglærer eller kan fås ved henvendelse til webmaster) er det flere oppgaver av typen «test deg selv», Excel-filer og annen informasjon som leseren kan finne av interesse i forbindelse med de temaer som boken tar opp. Vi håper arbeidsboken vil bidra til økt interesse og kunnskap om økonomistyring.

Kongsberg/Levanger, juli 2015

Kjell Gunnar Hoff

Morten Helbæk